

Előfizetési feltételek:
 Vidékre postán vagy helyben hátré-
 (fordra)
 Egész évre 16 frt. Fél évre 8 frt.
 Negyed évre 4 frt.
Egyen száma 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
 6-hasas petitsor egyszeri hirdetésnél 12.
 kétszeriél 10. háromszoriál 8 kr.
 A nyilvántartási díj 50 kr.
 Bélyegdíj külön 30 kr.
 Hirdetmények elfogadásának a ki-
 adóhivatalon kívül egyedül **Hannem-
 schein és Vagler** hirdetésfelvételi
 hivatalában Budapest: Dorottya-utca
 3. sz. I. em. Becc: Wallischgasse 10. sz.
 Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:

Belváros, Kalap-utca 15. sz. I. em.
 A lap szellemi részét illető minden köz-
 lemező a szerkesztőséghez intézendő. —
 Bermentelt levelek csak ismételt e-
 zektől fogadottak el. — Kéziratok nem
 adódnak vissza.

Kiadóhivatal:

Belváros, Lipót-utca 2. sz. földszint (Mer-
 téss József könyvnyomdai irodája)
 hova a lap anyagi részét illető közle-
 mények (előfizetési pénzek, hirdetésmenyek
 kiadás körüli panaszok) intézendők.

Budapest, február 13.

Aligha tévedtünk, midőn lapunk keddi szá-
 mának vezércikkében azt mondtuk, hogy a „P.
 L.” hasábjain a falevelek nem szoktak hiába zör-
 rögni. Tisztelt lapúrsunk nyomban kijelentette,
 hogy saját nézeteit fejtegette ugyan, de meg-
 lehet, hogy azok egyben-másban megegyeznek a
 hivatalos körök véleményével; mai cikkre már
 épen azon benyomást teszi reánk, mintha a je-
 lenlegi kormánypart vezérlő köreinek nézeteit
 vizsattiközölni lenne hivatva!

Örülünk ha e fölfogásunk megfelelne a va-
 lóságának; mert teljesen osztjuk legnagyobb rész-
 tét a t. lapúrsunk által elmondottaknak.

Ne zavarjuk a fogalmat egyes, különböző
 módon értelmezhető jelszók feszegetése által, ha-
 nem te gy i n k valamit, s a helyzet tarthatlansá-
 gának fölsimeréséből eredő működési vágy ne
 nyilatkozzék a formakérdések körüli aprólékos
 szóvitákban, hanem pozitív tettekben és pe-
 dig mielőbb, különben csakugyan bekövetkezhet-
 tik parlamentünknek azon állapota, melyet egy
 lapúrsunk naponkint leimádkozik és melynek
 következtében, a kicsinyes személyérdek hárcaza
 miatti eredménytelenségben kifáradt közvéle-
 ménységnek egy szép reggelen, csakugyan eszébe
 juthat hangosan követelni, hogy a haza atyjait
 küldjék haza káposztát tiltetni, a kormányt pedig
 vegye vaskezebe egy vasakaratu ember és tisz-
 títsa ki az 1867-től 1874-ig terjedő aera Augias-
 istállóját, melynek kitakarítása az 1872-ben össze-
 hívott országgyűlésnek jó részt azért nem sike-
 rült, mert még mindig többségben vannak benne
 — ha nem is számszerint, de befolyásuknál
 fogva — azok, kiknek azon kellemetlen munka
 jutna, hogy első sorban önmagukat söpörjék ki.

Tény az, és mi is többször ismételtük már,
 hogy a mostani országgyűlésen többség csak
 színleg létezik, de tetteleg nem. Színleg azért, mert
 a kormány még nem szavaztatott le formászerű-
 leg kabinet-kérdésben egyszer sem; tetteleg ellen-
 ben azért nem, mert a mostani kormányt csak
 „helymegelőzőnek” tartja minden párt, még a sa-
 ját partja is.

A pártok kiegyezkedését kell tehát létesíteni
 és pedig mielőbb, mert ha ez nem történik és
 Szlávy kormányelnök ur — mint a P. L. nagyon
 határozottan állítja, ő fölségének hazaérkezte
 után azonnal beadja a kabinet lemondását, —
 ott fogunk állni ahol ma vagyunk, csak hogy je-
 lentékenyen nagyobb konfúsiók közepette, mert
 nem lesz többség, mely a stabilizmus biztosítékai-
 val bíró kormányt állíthatna a lépő helyére.
 Igen természetes, hogy az egyesülés csak bizonyos
 föltételek mellett történhetik, s ezeket tisz-
 tába kell hozni mielőbb, csak hogy az ég szerel-
 mére! ne disputáljunk afelett, mily formákban
 hozassanak tisztába az esetleges föltételek, hanem
 vitassák meg azoknak lényegét. Nevetséges volna
 azt kívánni, hogy egyik vagy másik pártvezér
 kiálljon a sikra és urbi et orbi hirdesse, hogy én
 ezt akarom, ezek az én föltételeim: az efféle po-
 litikai működési programok „mit gebundener
 Marschroute” már eddig is annyi kellemetlenség-
 get és valódi kárt okoztak, pártoknak és az
 ügynek, hogy nagy imbecillitásnak tartanók ha
 bárki is az illetők közül, engedne ezen irányban
 nyilvánulható bármily pressiónak. De utóvégre a
 lépő kormányelnöknek mégis udnia kell, kit
 ajánlhat utódaul ő fölségének és mily állást fog-
 lalnak el, az eddig kiválólag közjogi kérdésekben
 ellentétes pártok vagy párttöredékek egyesítésére
 hivatott államférfiak úgy ezen, mint leglényege-
 sebb belügyi reform és államháztartási kérdéseink
 tekintetében.

Véleményünk szerint mindenestre szüksé-
 ges, hogy ez a döntő válság bekövetkezése előtt
 történjék meg, mert először a parlamenti rendszer
 szempontjából csak az lehetne helyes eljárásnak
 nevezhető; és másodsor, mert csakis ily eljárás

lehet célhoz vezető, ellenkező esetben könnyen
 bekövetkeztethet az, hogy a kormány lemond
 ugyan, de mert lemondása percében nincs biztos
 és erős többség, melynek választottai a lemond-
 ottak helyére lépnek, a korona kénytelen lenne
 a Szlávy-kabinetet újra megbízni a további
 kormányzással vagy föloszlatni az országgyűlést,
 amit, mint olvasóink tudják, a mai tisztulatlan
 chaotikus helyzetben, valódi országos és eredmé-
 nyeiben kiszámíthatatlan kalamitásnak tartanánk.

Ilyes experimentumokra nincsidönk és nincs
 erőnk, ezt jó lenne megfontolni mindazoknak,
 kik hivatva érzik magukat döntőleg hozzászólni
 a helyzet megváltoztatásához.

Hasonlóképp osztjuk mindazt, amit a „P. L.”
 mond a „Reform”-nak „azon erős akaratról és
 imponáló egyéniségről, aki képes lenne a Deák-
 párt szétszúllott elemeit újra egyesíteni és kompakt
 többséggé tömöríteni.” Tisztelt lapúrsunknak igaz-
 van abban, hogy ennek közvetlen következmé-
 nye ma: az összes ellenzéki elemek rögtöni egye-
 sülése lenne; sőt hozzátehetjük, hogy ezen ellen-
 zéki elemek valószínűleg szaporodnának azon
 deák-párti kontingenssel is, mely nehezen válal-
 koznék arra, hogy ma, 1874-ben azok után, mik
 a legutóbbi két év alatt történtek, visszavezesse
 a dolgokat azon állapotr, melyben Andrassy
 gróf eltávozásakor voltak. Politikában nincs res-
 titutio in integrum. Az egyének visszatérhetnek,
 de a magukat lejárt rendszerek nem: a megvál-
 tozott körülmények más elbánást és más ténye-
 zőket igényelnek. Amint a dolgok ma állnak,
 csak a megcsontosult elfogultság tagadhatja a
 „P. L.” azon állításának alaposágát: hogy az
 állandóság biztosítékai valacsupán oly
 kormány bír, melyben az ellenzék mér-
 sékeltebb árnyalatai is képviselve
 vannak.

Ezekután mondanunk se kell, hogy teljesen
 igazoltnak tartjuk, amit a „P. L.” azon közeleb-
 ből fölmerült kombinációkról mond, melyek szer-
 rint Zichy József, vagy Szapáry Gyula grófok
 alakítanának új kabinetet. Ily személyváltás
 nem változtatna egy hajszálnyit sem a helyzetet.
 Ami a főntebb elmondottak szerint a lelőpni
 szándékozó kabinet elnökének teendője, az általa
 ajánlandó utódnak kiszemelésére nézve, azt
 Szlávy ur ép úgy, sőt sokkal sikeresebben, az
 eredmény sokkal biztosabb kilátásaival elvégez-
 heti, mint bárki más. Az említett miniszter urak
 egyénisége iránt teljes rokonszenvvel és tisztelet-
 tel viseltetünk, de mindamelltt nem tagadhatjuk,
 hogyha esetleg a mai körülmények közt a kor-
 mány élére lépnek, egy hajszállal se vinnék
 előbbre a mai kormány-párti többség dolgát. Egy-
 szerint ott kellene kezdeniök a dolgok, hol elő-
 jök végezte; az efféle komplikatiojára a jelenlegi
 helyzetnek pedig épen semmi szükségünk nincs.

Végül még azon megjegyzést kell tennünk
 azon merőben felesleges feleslésre, melyre az
 „Ung. Corr.” azon híre adott okot, hogy a deák-
 párti körökben nagy az ellenszenv a Tisza Kál-
 mánnal való szövetekezés ellen. A „Hon” erre
 azt replikázta, hogy a baloldal köreiben is ha-
 sonló ellenszenv uralkodik minden szövetekezés
 iránt a jobboldal bármelyik vezéregyéniségével.
 Lehet, hogy úgy van. De mi nem tudjuk föl-
 fogni, mi haszna lehet az efféle személyeskedő
 ujjhuzásnak akkor, midőn az ország állapota a
 személyes tekintetek félretételét és minden hi-
 vatott államférfinak — bármily párthoz tartozott
 legyen — vállvetett közreműködését elutasíthat-
 lanul követeli. Huszár Imre.

A kilenczes bizottság tegnapi ülésén az államja-
 vak voltak tárgyalás alatt s határozatba ment, hogy
 azoknak fokozatos eladására kell előkészületeket tenni,
 addig pedig a kezelési költségekben valami 150 ezer forint
 megtakarítani. Ezen államjavak — az államerdőségek
 nem számítatván ezen kategóriába — 500 ezer katasz-
 trális holdat tesznek. Hogy milyen gazdálkodás van raj-
 tok az állam javára, kitetszik csak abból is, hogy ámbár

mind bérben vannak, a bérletdíjkezelése annyiba
 kerül, hogy — az egyre-másra — 200 forintot érő ka-
 tasztrális egy hold úgy jövedelmez, mintha csak 42 fo-
 rintot érne.

— A koalícióra vonatkozólag a „Baloldal” egy, a
 képviselőház „jobboldalán” ülő képviselőtől levelet tesz
 közémelyben a levél névtelen írója, miután a jelen állapo-
 tot tarthatatlannak jelenti ki így folytatja:

„A Deák-párt zöméből alkotni kabinetet ma nem
 tartom lehetségesnek.

Nem azért, mintha nem volnának ott tehetséges
 emberek, hanem, mert nincs ott senki, ki elegendő tekin-
 telyvel és népszerűséggel bírna arra, hogy jelenlegi zilált
 pártviszonyaik között biztos és állandó többséget nyer-
 hetne akár a parlamentben, akár az országgyűlés felosz-
 latása esetén az országban. Egy Szapáry, Zichy vagy Go-
 rove-kabinet, nem hiszem, hogy keresztül élhetné a
 tavaszt.

Kabinet alakításra nem lehet alkalmas Lónyay
 sem, kiben bármennyire elismerjük is az erélyt és munká-
 ságát, de a közelebbi idők eseményei sokkal élénke-
 ben vannak még az emlékeztetben, hogy sem biztosíthatná
 saját részére a közvélemény tiszteletének azon mértékét,
 mely nélkül kabinet alkotmányos államban fön nem tar-
 tható, vagy ha fön tartható, is, de sikeresen nem kormány-
 zozhat sehoh és soha.

Sennyey, Ghyecy és Tisza volna az, kiket a király
 az eredmény valószínűségével egy miniszterium alakítá-
 sára fölhívhat. A fejedelem, alig szenved kétséget, teljes
 közököztséggel bír úgy Ghyecy Kálmánnak mint Tisza
 Kálmánnak legújabbban elfoglalt politikai álláspontja iránt.
 Ghyecy Kálmán minden föntartás nélkül, Tisza Kálmán
 elvéinek föntartása mellett ugyan, de elfogadta a 67-iki
 kiegyezkedést. Megszüntették ellene a küzdelmet. Az ily
 elvöntartást én részemről megengedhetők tartom. Deák
 Ferencz elvben sokat másképp óhajtott, mint ahogy a vi-
 szonyok kényszerítése mellett tényleg cselekedett. S
 mihelyt valakinek kezére bízatik az államügyek prakti-
 kus vezetése, az majd gondoskodik arról, hogy az elvön-
 tartás sok akadályt ne gördítsen eléje. A közjogi alap
 nem lehet tehát többé ok arra, hogy a király miniszteri-
 um alakítására föl ne hívja akár Ghyecyzt akár Tiszát, ha
 különben bizalommal viseltetik irántuk. Ez nem levén
 akadály, egyedül a fejedelem bizalma és a fejedelem elé
 terjesztendő föltételek határozhatnak, Sennyey, Tisza
 vagy Ghyecy bizassék-e meg a kabinet összeállításával.

Ha Tisza, Sennyey és Ghyecy megtudnának ön-
 maguk között egy közös programban egyezni, én azt
 részemről e pillanatban a legzeleszerűbbnek találnám, s
 nem hiszem kárhozthatandónak a ti álláspontotokból sem.

Tisza és Ghyecy azon elvek terjedését, melyeket ti
 vallotok, sokkal jobban akadályozzák jelen állás-
 pontjuktól, mint akadályozhatnák akkor, ha kormányon
 lennétek.

— Politikai körökben hírlik, mint a „M. P.” írja
 hogy a jelenlegi kabinet erősen működik azon, hogy ő
 fölségének Szent-Pétervárról visszatértekor már nemcsak
 lemondással, hanem az új kormány megalakítására is
 kész tervvel lépjen a korona elé. Úgy értesülünk, hogy a
 kormány oly utódot óhajtana a maga helyére, ki tekinté-
 lyével a jelenlegi országgyűlésben erős pártot lenne képes
 maga körül toborozni, hogy a parlament föloszlatása min-
 denáron kikerültessek.

A szász nemzeti egyetem tegnapi ülésén, mint a
 „P. Lloyd” értesül, a belügyminiszter rendelete olvasta-
 ott föl, mely a megyék új területi fölosztása ellen mult
 évi decemberben beadott fölliratot roszalja, a nemzeti
 egyetemnek erre vonatkozó határozatát megsemmisíti s
 az egyetemnek szigoruan megtiltja jövőre a politikai kér-
 dések tárgyalását.

Budapest, február 13.

A „Pesti Napló” mai reggeli számában ezeket írja:
 „Hon”, „Középpárt”, „Ungarischer Ll.” s a „Ma-
 gyar Újság” reánk törnek, azt deklamálván: „Ime, egy
 deákpart lap, mely csak a kiegyezés megalakításában,
 csak a Magyarország által a külügyekre gyakorlandó
 befolyás megszilárdítása s a béke föntartásában látja a
 Deákpart politikáját!”

Ezekután iparkodik álláspontját a föntemlített lapok
 támadásai ellen megvédeni.

Nekünk természetesen csak annyira lehet hozzá-
 szólásunk a „P. Napló” védelméhez, amennyire az a mi
 „deklamationkra” vonatkozik, melyre nézve tisztelt lap-
 úrsunk különösen a következőket jegyzi meg:

„Ha a „Középpárt” mind ebből azt véli követke-
 ztetni, hogy a „Deákpart fölösleges”: egyszerint arra
 figyelmeztetjük, hogy ennek bírása mi ép oly kevésbé
 vagyunk, mint ő, vagy mint a — Deákpart. Ha nincs
 ostrom, nem szükséges a védelem, s hogy a Deákpart,
 mint közjogi párt minél előbb megszűnhessen: azt mi,
 legyen arról meggyőződve t. lapúrsunk — csak oly me-
 legesen óhajtuk, mint ő.”

Huszár Imre

Semmi sem bizonyítja fényesebben, annak, amit e tárgyra vonatkozólag mondtunk helyességét, mint a fentebb sorok.

Csak a „Pesti Napló“ volna az, aki nem tudná, hogy az ostrom már jó ideje megszűnt, a Deákpart azonban még mindig a sáncok mögött tartja magát s nem lép ki a reformok nyílt csatamezejére.

Ezt kifogásoljuk mi, s velünk együtt országoszerre a Deákpart igen sok híve, ezt ismerik el saját kitűnőségei között azok, akik elfogulatlanok.

Ez az, ami a Deákpartot mai politikájával, mai összeállításában fölsőlegessé teszi.

Azt kérdezi a „Pesti Napló“, nem-e a közjogi alap szolgálatát mindig a pártoknak a döntő elemet?

Elismerjük, hogy ez a mult országgyűlés befejezéséig csakugyan úgy volt, s azt sem tagadjuk, hogy a közjogi különbség nélkül a mult ülészakokban alkotott törvényekkel szemben talán másképp csoportosultak volna a pártok, de viszont kérjük a külpolitika keretében sorozza-e a „Pesti Napló“ a közjogi kérdést? mely természeténél és lényegénél fogva kiváló belügy tárgyát képezi.

Végül el nem hallgathatjuk azon reflexiót, melyet a „Pesti Napló“ egy idézése keltett föl bennünk.

Be akarván bizonyítani, hogy a reform-kérdések választják el a pártokat, hivatkozik arra, miszerint egy fontos kérdésben, az egyház és állam közti viszony rendezésében az egész képviselőház egyhangú végzést hozott!

S mi eredménye lett az egyhangú végzésnek? miáltal bizonyítja be a kormány, hogy ezt irányul elfogadta? — Talán a militáns rózsnyói püspök iránti elmézésé által!

Valóban elégséges ok volna parlamentarizmusunk fölötti álmétkedésre!

A közjegyzőség.

(Két közlemény.)

Budapest, február 13.

I.

Azon jogintézmény, melynek törvényjavaslata néhány nap múlva a képviselőházban tárgyalás alá kerül, a műveltebb európai államok törvénykezési rendszerének egyik lényeges kiegészítő részét képezi.

Mert mindenütt, hol a jogrendszer tökéletesítését tűzött ki célul, természetesen kell gondoskodni mind arról, hogy a bíróságok az alapos igazságszolgáltatásra elégséges tanulmányt fordíthassanak, mind arról, hogy a jogszolgáltatás gyorsítására elegendő idejük legyen.

Es ennek egyik főszekőze, hogy a bíróságok túl ne halmozassanak, mi a hatáskör józan megalapításán kívül különösen az által lesz elérhető, ha a bíróságok munkaköre szorosan a bíraskodásra szorítottatik; tehát ha abból elvároltattak mindazon idegen elemek, melyek nem tisztán törvénykezések. Ez a közjegyzőségnek, — mely, nézetem szerint a törvényjavaslathoz hibásan királyi jegyzőségnek czimvezetik, — jelentősége s egyszersmind jogi állása a törvénykezési rendszerben.

Ezen értelemben s jogi fontosság tulajdonítatik annak minden előhaladottabb államban.

Nem érthetjük itt ezen esetben Angliát, hol a közjegyzőség nem ismertetik, de a mely államnak mind közjogi mind magánjogi intézményei oly sajátosságok, és pedig nem csak szervezeti nézve, hanem alapelemek tekintetéből is, mikép azok a continensen alig honosíthatók meg, amint sikerrel csakugyan mindeddig nem is voltak átültethetők.

Azért némi tévedésben, vagy elvi elfogultságban látszanak lenni azon államférfiak, kik a politikai és jogi szervezés kérdéseiről Angliára hivatkoznak, melynek államélete a kontinensétől lényegileg és mindenekben eltérő.

Azért tévedésben voltak azon állam férfiak is, kik 1861-ben, a tabula rasa ezen korszakában azért is támadták meg a közjegyzői intézményt, mivel az Angliában sem létezik.

Az a következtetés évtized folytonos láncolatát képezi a szakértők azon kívánalmának és sürgetéseinek, melyek a közjegyzőség visszaállítására irányoztattak.

Természetesen, mert azon mindennapi tapasztalat, hogy bíróságaink nem képesek a legjobb akarat mellett is a munkahalmaznak megfelelni, — azon szomorú tapasztalat, hogy a roppant ügyhalmaz miatt az igazságszolgáltatási gyorsaság évről évre jobban csökken, önmagától arra vezetett mindenkit, hogy oly intézmények szükségeltetnek jogrendszerünkben, melyek a hatóságok teendőit kevesbítsék, melyek hatáskörüket csakis a szükségerek szorítsák.

Látszott ezt megérteni s belátni az igazságügyminiszterium is, mert már 1869. évben készítettett javaslatot a közjegyzőség behozataláról.

Szomorú és sajnálatos, — mikép mint sok más reformjavaslatunk, — úgy a közjegyzőségnek is oly sok időre volt szüksége, míg a törvényhozás előtt életjelét adhatta.

Közel öt éve már, hogy a közjegyzőség tervezete fölmerült, és még csak most kerülhetett az a törvényhozási tanácskozás elé.

Egy év előtt én magam is kényszerítve éreztem magamat — a napi szükségletek érzetében a képviselőház 1873. február 10-iki ülésében a közjegyzői intézmény behozatala érdekében az igazságügyér urhoz egy interpellációt intézni.

Ezen érdekeltségemnél fogva, most, midén az e részbeni javaslat már előtűnik fekszik — nem mulasztom el annak irányelveire nézve szerény észrevételeimet előadni:

Készséggel beismerem, mikép ezen javaslat, melynek törvénykezésünk javításában igen szép jövője lehet, alapelveire nézve a tudomány s újabb törvényhozási politika színvonalán áll, nevezetesen az által, hogy befogadta a szakképzettség kellekét, melyet a francia törvényhozás elhanyagolt; továbbá, hogy a jegyzői kamarákat elfogadta; hogy a nem peres eljárás legtöbb te-

endőt jegyzőkre ruházta; hogy az oly nagy jelentőségű clasulae executoriae intézvényét magáévá tette.

Azonban nyíltan ki kell fejeznem azon nézetemet is, mikép az előhaladottabb törvényhozás követelményeit e javaslat minden szabályaiban nem találhatni fel; a szabadelvű haladás minden intézményében nincs képviselve, sőt vannak elemek, melyek azokkal ellenkeznek, melyek a tudomány s joggyakorlat igényeinek kellek meg.

A közjegyzők a törvénykezésben igen nagy jelenlétességgel bírnak; azok sokban a bíróságok helyét pótolják; a törvénykezés fontos teendőivel bíznak meg; az általok felvett okiratok teljes bizonyító erővel bírnak, az az közhitelességük, sőt ezen okiratok a bírói ítéletek érvényével is bírnak.

Ily fontos állomás kelle betöltése, ily a forumig fel-emelkedő hivatás kielégítése szükségképp megkívánja, hogy az arra hivatottak a közbizalmat elnyerhessék, hogy általános hitellel s tekintéllyel bírijanak.

Ennek odáig kell tekintni, hogy a bíróságokkal hason tekintetben részestüljenek; hogy a honpolgárok s főleg az ízlet emberei bennük teljesen megbízzanak; hogy okirataik hitelessége ne egyedül a törvény rendeletének, hanem maguk a jegyzők morális hitelének kifolyása legyen.

Erre pedig szerintem nélkülözhetlen kellek, hogy a közjegyzők önállása biztosíttassék, hogy valódi függetlenséggel ruháztassanak föl, hogy szakképzettségük megnyugtató és minden részben kielégítő legyen.

A közjegyzői intézménynek akkép kell alakulni, hogy az említett kelleket teljesen biztosítsák. Es erre főleg nálunk nagy szükség van, minthogy újonnan hozunk be egy ily fontos intézményt, melynek számára a talajt el kell készítenünk, melynek részére a bizalmat s hitelt ki kell eszközölnünk; és annál nagyobb szükség, mivel vissza kell állítanunk a közjegyzőség iránti bizalmat, melyet az a német jogrendszer alatt nálunk nem kis mérvben elvesztett.

Ezt azonban nem az okozta egyedül, mert egy gyűlölt politikai hatalom s rendszer műve volt, hanem az is, mert nem bírt a föntemlített kellekkel, melyek annak morális tekintélyt, erőt s bizalmat szerezhetek volna.

Továbbá szerintem ezen morális, szellemi kelleknek annál nagyobb súlyt kell fektetni; mert e téren is a szabadelvű iskola hívei közé tartozván, nem lehetünk barátai a szabadelvű kifejlődéssel ellentétes intézményeknek, nem tehát a jegyzői kényszernek sem, mely által akarják némelyek a közjegyzőség fölvirágzására a talajt előkészíteni. De ezen kényszernek azért sem lehetünk barátai, mert épen specíficus magyar viszonyainkban attól valódi sikert nem várhatunk.

Kárman Lajos.

T a n ü g y.

Törvényjavaslat a fötanodai oktatásról.

(Beadja dr. Olah Gyula ország. képvis.)

I. fejezet.

A fötanodákrol általában.

1. §. A magyar állam területén a következő tanintézetek nevezetnek fötanodáknak: a tudományegyetemek, a műegyetemek, a jog- és államtudományi tanintézetek, a bölcsészeti akadémiák, a technikai főiskolák és a papnöveldek.

2. §. A fötanodák szervezetének, valamint az egész tudományok oktatásának alapelve a tanítási és tanulási szabadság.

3. §. A fötanodák mindenkor külön törvény alapján állítattanak föl, vagy szüntettetnek meg.

4. §. A fötanodák: vagy az állam által föntartott állami, vagy a jelen törvény értelmében testületek vagy magánosok által föntartott nem állami intézetek.

II. fejezet.

Az állami fötanodákrol.

5. §. Az állami fötanodák közvetlenül a közoktatásügyi miniszter hatósága alatt állanak s költségeik fedezéséről a törvényhozás intézkedik.

6. §. A jelenleg már fönálló állami fötanodák a következők: a Budapesten és a Kolozsvárt levő tudományegyetemek, a műegyetem Budapesten és a jogi akadémia Nagy-Szebenben.

I. Az állami tudomány egyeteméről.

a) Általános határozatok.

7. §. A tudományegyetemek feladata egy részről a tudományok mivélése, más részről a magasabb tudományos kiképezés levén, ezért a tudomány egyetemeken az egyes tudományágak egész kiterjedésükben adtnak elő.

8. §. Minden tudományegyetem tudomány-karokra (facultas) oszlik.

9. §. Egy tudományegyetemnek a következő négy karral kell bírnia: 1, a jog és államtudományi, 2, a matematikai és természettudományi, 3, a bölcsész-, nyelv- és történettudományi, 4, az orvosi kar.

10. §. A budapesti tudományegyetemnél a 9. §-ban fölörölt tudománykarokon kívül kivételesen és a törvényhozás további intézkedéseig, az ott fönálló katolikus hit-tudományi kar is föntartatik.

11. §. Mindegyik egyetemnél a tudományos karokon fölül egyes tudományos gyakorlati szakképezdek (seminariumok) szervezethetnek, a törvényhozásnak az állami költségvetés tárgyalásánál nyilvánítandó jóváhagyásával.

12. §. A tudománykarok föntartóinak mind egyikére külön tanszék rendszeresítettik, egyéb tantárgyak és egyes tudományok előadása iránt a közoktatási miniszter a körülményekhez képest intézkedik.

13. §. A most már rendszeresített levő fötantárgyak jegyzékét ezen törvény szentesítése után a közoktatási

* Sietünk körölni t. barátunk e törvényjavaslatát, mely a képviselőház mai ülésében fog benyújtatni. Szerk.

miniszter bemutatja — s a hányszor azon változtatást teend, azt mindannyiszor bejelenti a törvényhozásnak.

14. §. A könyvtáron kívül azon tudományok számára, melyek szemléleti és demonstratív oktatással járnak, külön intézetek s az orvosi kar számára a megkívántató kórodák állítattanak és tartatnak föl. Ezen intézetek és kórodák igazgatói és vezetői csak az illető tudományok rendes, vagy rendkívüli, vagy ezek nem léteben helyettes tanárai lehetnek, kik az intézet évi javadalmazásából s egyéb, e célra rendelkezésük alá bocsátott összegekből a tanszékzók, anyagok s egyéb szükségletek beszerzéséről gondoskodnak és az intézet célszerű vezetése, berendezése és kezelése iránt személyes felelősséggel tartoznak.

15. §. Az állami egyetemek vagyona a közoktatásügyi-miniszter kezelése alatt áll, kinek az egyetemi hatóságok s az egyes tanárok a reálok bizott egyetemi pénzekről s egyéb vagyonról számolni kötelesek.

b) az egyetem személyzete.

16. §. Az egyetem személyzetét képezik: 1. a tanári testület, 2. az egyetemi hallgatók és 3. az egyetem tisztviselői.

17. §. A tanári testülethez tartoznak: 1. a rendes tanárok, 2. a rendkívüli tanárok, 3. a helyettes tanárok, 4. a magántanárok 5. a tanítók és 6. a tanársegédek.

18. §. Rendes tanárok azok, kik ily minőségben nevezetnek ki, állandóan alkalmaztatnak s rendszerint a fötantárgyak előadásával bíznak meg.

19. §. Rendkívüli tanárok azok, kik kinevezetésük-nél ilyenkül jelezetnek, állandóan alkalmazvák és pedig rendszerint oly tantárgyak előadására, melyek nincsenek mint fötantárgyak rendszeresítve, de rendes előadásuk kívánatos, vagy valamely fötanszak többszörös képviselésére, melyre már egy vagy több rendes tanár van alkalmazva. A tudományos működésük által kitünt magántanárok érdemeik jutalmazásául rendkívüli tanárokká léptethetnek elő.

20. §. A rendes és rendkívüli tanárokat az illető tudománykar meghallgatása után a közoktatási miniszter előterjesztésére ő fölsége nevezi ki.

21. §. Helyettes tanárok csak akkor alkalmaztat-hatnak, ha valamely tanszék a tanév folyamában megüresedik, a rendszeres betöltés azonnal nem eszközöltetik, vagy pedig, ha valamely tanár elháríthatlan akadály miatt huzamos ideig gátolva van előadásai tartásában. A helyettes tanárokat a közoktatási miniszter jóváhagyása mellett az illető tudománykar tanártestülete alkalmazza.

22. §. Magántanárok azok, kik az illető tudománykar tanártestülete előtt igazolt képességük alapján ezen tudománykar által egyetemi előadások tartására képesítetnek (habilitatio) s e minőségben a közoktatási miniszter által megerősítetnek. A képesítés (habilitatio) körüli eljárást a közoktatási miniszter külön rendelet útján szabályozza.

23. §. Magántanárok korlátlan számmal s azon fötantárgyakból is alkalmazhatók, melyeknek előadására rendes, vagy rendkívüli tanárok már rendszeresítvék. Azok, kik oly tudományokból kérik magántanári képesítést, amely tudományok czél szerinti csak szemléleti, vagy demonstratív uton adhatók elő, kötelesek kimutatni, hogy a mennyiben az egyetemről nem nyernének, ők maguk rendelkeznek az oktatáshoz szükséges tanszékkel és anyagokkal.

24. §. Ha a magántanár jogosítványának a közoktatási miniszter által lett megerősítésétől számított két év alatt meg nem kezd előadásait, vagy azok megkezdése után két éven át legalább fél tanév előadást nem tart, magántanári jogosultságát elveszti.

25. §. Tanítók azok, kik oly tanszak előadásával foglalkoznak, melyre főleg gyakorlati ügyesség kívánatik. Ide tartoznak az ől nyelvek tanítói is, amennyiben tantárgyukat nem tudományos szempontból, hanem csak a gyakorlati használat tekintetéből kell előadniok. A tanítókat az illető kar meghallgatása után a közoktatásügyi miniszter nevezi ki.

26. §. A tanársegédek részint a tanárnak tudományos működésében nyújtandó segédkezés, részint pedig az egyes tudományokhoz való teljesebb s gyakorlati kiművelés céljából alkalmaztatnak. A tanársegédek az illető tanár javaslatára a tudománykar tanártestület 3 évre nevezi ki. A 3 év leteltével ugyanazon tanársegéd újból kinevezhető.

27. §. A rendes, a rendkívüli és a helyettes tanárok, továbbá a tanítók az államtól évi fizetést és a hallgatók által fizetendő tandíjat huznak, — a magántanárok csak előadásaik tandíjában, a tanársegédek pedig csak az államtól nyert évi fizetésben részesülnek. A közoktatásügyi miniszter azonban jeles magántanároknak, kik oly tanszakot adnak elő, melynek képviseltesége az egyetemen a fölsőbb tudományos oktatás érdekében óhajtható, de kik tantárgyuk természeténél fogva csak kevés hallgatóra számíthatnak, vagy kik önálló buvárkodásuknak az irodalom terén jelelt adták, az illető tudománykar meghallgatása után, bizonyos időszakra kivételképp díjt rendelhet. A rendes és rendkívüli tanárok évi díja minden ötödik szolgálati év után növekedik, a szolgálati évek száma azon évtől számítatván, melyben működésüket mint helyettes, rendkívüli, vagy rendes egyetemi tanárok megkezdették és azt szakadatlanul folytatták.

28. §. Az évi fizetéseket és ötödvi pótlékok az állami költségvetésben határozatnak meg, — a tandíjakat pedig a tudománykarok meghallgatása után a közoktatásügyi miniszter állapítja meg, — s meghatározza azon föltételeket, melyek alatt a tandíjak elengedendők. Rendes- vagy rendkívüli tanár az egyszerű tandíjnál magasabbat semminemű tantárgy előadásáért sem követelhet.

29. §. A rendes és rendkívüli tanárok és a tanítók nyugdíjra jogosított állami tisztviselők. A nyugdíjrendszer külön törvényben állapittatik meg.

30. §. Az összehozott tudománykarok tanártestületeinek javaslata alapján, a közoktatásügyi miniszter szabályrendeletileg állapítja meg minden tantárgyra nézve, hogy az egyes tantárgyból hetenként hány órán át tartassanak előadások, s hogy a tantárgy előadása hány tanfélév alatt

fejlesztésük be, — s a tanár köteles a tananyagot úgy osztani be, hogy hallgatói az ezen szabályrendeletben kitett idő alatt az illető egész tudományzakkal megismerkedhessenek; — egyébként a tantárgyak előadásában azok szellemére, irányára és terjedelmére nézve minden tanár szabadon követheti meggyőződését.

31. §. A rendes és rendkívüli tanárok éltök hosszára nevezetnek ki és közbüntény, hivatali hanyagság, vagy erkölcsi vétség eseteit kivéve, el nem mozdíthatók, nem pedig beleegyezésük nélkül, kivéve öregségi elgyengülést vagy oly betegséget, mely a tanári működésre teljesen alkalmatlanná teszi, nyugalomba nem helyezhetők. Büntény esetében a köztörvényi intézkedik s a rendes bíróság határoz a tanár állása fölött is, tanári működése azonban már a bírói vizsgálat megkezdésekor felfüggesztetik.

Hivatali hanyagság és erkölcsi vétség esetében a vádlott tanár fölött külön fegyelmi bíróság ítél.

(Folyt. köv.)

Különfélek.

Budapest, február 13.

(Hivatalos.) Odor Rudolf és Pečez Elek belügyminiszeri titkárok valóóságos osztálytanácsosokká, dr. Feschó-Moys Sándor titkár tiszteletbeli osztálytanácsosokká, Walheim János és Grünwald Bernát tiszteletbeli titkárok pedig valóóságos miniszeri titkárokká nevezettek ki. A belügyminiszer Urszinyi Dezso tiszteletbeli fogalmazót valóóságos fogalmazóvá a vallás- és közoktatási miniszter Magyar György hadroszterdahelyi községi iskolai tanítót a csordói állami elemi népiskolához egyelőre ideiglenes minőségben tanítóvá; az igazságügyminiszter a belényesi kir. járásbíróhoz végrehajtóva Cosma Mihály belényesi aljegyzőt, az aradi kir. pénzügyigazgatóság Zoltán Béla gyakornokot az erd hegyi adóhivatalhoz VII-od oszt. tiszté nevezte ki.

A király fogadtatására, mint Pétervárról távirják, nagyszerű előkészületek történtek az orosz fővárosban. O fősége csak márczius elején tér vissza; mivel Pétervártól való tartózkodását meg fogja hosszabítani.

Deák Ferencz betegsége bár nem igen állt be javulási fordulat, a nagy hazafi azonban még sincs annyira rosszul, mint hivat van. A göresök elmúltával írja a „P. L.” az „őreg ur” azonnal jól érzi magát, sőt most, betegsége alatt jobb étvágya van, mint volt egészséges korában. Az előtt Deák Ferencz nem szokott sem reggelizni, sem vacsorálni, s ha kérdezték tőle: Bács mit vacsorál? így válaszolt: Semmit! „Mit reggelizik?” — „A mi vacsoráról maradt!” — Most Deák Ferencz rendszeren jó étvágyal költi el reggelijét, mely egyszerű rizslevesből áll. Reggel után újságokat olvas, majd aztán rokona: Szeniczey Ödön képviselő referál neki a napi eseményekről. Szeniczeyt a délelőtti folytatásban Bogdanovics Krisztina asszony váltja föl. Déli 2 órakor Széll Kálmán mennek szórakoztatni az öreg urat, s a délutáni órákban Széll Kálmán, s Kovács László kopogtatnak be. Idegent ez időszere nem bocsátanak Deákhoz. Éjjel többnyire maga van az öreg ur, ha csak régi jó barátja Mikos gróf nem lopezik az első szobába, hogy a nagy szenvedőnek netán göröcsohamainál segítségére legyen. Deák Ferencz ápolásában kitűnő része van az öreg Rézi asszonynak, ki Deákhoz egész anyai szeretettel ragaszkodik, s az öreg urnak még gondolatait is ellesi.

A jogtudományi államvizsgák szabályozására nézve a vallás- és közoktatási miniszter a budapesti és kolozsvári egyetemekhez rendeltet intézett, melynek néhány főbb pontja következő: Az eddigi fönállott jogtörténelmi államvizsgálat helyébe két külön alapvizsga lép. Az első alapvizsga tárgyai: az egyetemes európai jogtörténet, különös tekintettel a magyar jogtörténetre, mint nemzeti jogtudományunk fönadatánál fogva a jogtörténelemnek hazánkban megkívántó alakzata; továbbá a római jog, mint legfőbb európai anyajog, és saját szerű fejlődése szerint a jogbölcséleti és jogtörténelmi iránynak összefoglalata. Ezen vizsga az első év júliusának második felében letehető; de októberben okvetlenül leteendő. A második alapvizsga tárgyai: a jogbölcsélet, a magyar közjog és a nemzetgazdaságtan, mint az államtudományi szakképzettség alapszakai. E vizsga a jogtani folyam második évének végén július hó második felében letehető, de a következő harmadik tanév október vagy márczius havában okvetlenül leteendő. Ezeket kivül van a jogtudományi és államtudományi vizsga. A jogtudományi államvizsgálatnak tárgyai: a magyar magánjog, kapcsolatban az osztrák joggal, a menyiben a magyar birodalom területén gyakorlati jelentőséggel bír, és tekintettel a házasságjog kánonjogi elveire; a polgári törvénykezés; a büntető jog és eljárás; a kereskedelmi és váltójog. Az államtudományi államvizsgálatnak tárgyai: a politika (alkotmány- és kormányzati politika); a pénzügytudomány; a magyar állam statisztikája, tekintettel Ausztriára; a magyar közigazgatási jog és a magyar pénzügyi jog elvei és főbb intézményei; végre az egyházjog, mint az egyházak alkotmány- és közigazgatásának joga.

Farsang. A fővárosi vigarda „nemzetközi világboldon kiállítás” f. hó 15 dikién este lesz. Ezen kiállításra vonatkozó fönhívásban a többi közt ezeket olvassuk: „A huszonegyes bizottság áldásos működése folytán Magyarország pénzügyi viszonyai annyira helyre vannak állítva, hogy képessé tesznek minket — sűrűs szükségletnek megfelelően — újra egy óriási világkiállítás létrehozására. Az előreláthatólag 17 millióra rugó deficit a kutyadó által fog fedeztetni. A földgömb összes nagyállamai biztatnak részvételükkel — Otahaiti és Lippe-Detmold nagyhatalmasságok kivételével, mely körülmény miatt a kiállítás térfogata egy négyszeghüvelykkel szűkebbített. A kiállítás vasárnap este pontban 8 órakor a szellemi nagyhatalmasságok összes képviselői jelenlétében ünnepélyesen meg fog nyitattni.”

Török János végrendeletileg meghagyta, hogy Széchenyi István azon hajfirtjét, melyet Török János gr. Széchenyi Bélától kapott, koporsójában szive fültegyék. A végrendelet ezen kívánását örökösői teljesítették.

Népesedési mozgalom a fővárosban A lefolyt héten a népesedési mozgalom következő volt: élve szü-

letett 274 gyermek, elhalt 192 személy; a születések tehát 82 esettel mulják felül a halálozásokat. — Az élve születtek közt volt 177 törvényes, 97 törvénytelen; nemre nézve 126 fiu, 148 leány. — Halva született 11 gyermek, köztük 9 törvényes, 2 törvénytelen. — A halottak közt volt 100 férfi, 92 nő, egy éven aluli gyermek 65. A halált legtöbb esetben (36) tüdőgümő okozta; a most járványos himlő 15 esetben; tüdő és mellhártyalob 14 esetben; rángás szintén 14 esetben.

Halálozások. Nyiri Józsa, mint Bécsből írják, hosszas szenvedés után elhunyt a döblingi tébolydában. Nyiri, mint tudva van, a közlekedési miniszterium osztálytanácsosa volt, s ezen állásában lepte meg az elmebetegség nagy szerencsétlensége. Holttestét Budapestre fogják szállítani, hogy itt a családi sírboltban helyezzék el. — Nagy Jenő, honvédeztreses tegnap Uj-Pesten meghalt. O egyike volt a magyar függetlenségi harc legkitűnőbb bajnokainak. — B. Perényi Aladár f. hó 11-kén halt el hosszas betegség után, életének 34-dik évében. Béke poraikra!

Színház. Rossi ma este a német színházban „Romeo és Juliá”-ban lépett föl, mint Romeo. A kitűnő művész azon lelkes fogadtatás miatt, melylyel fővárosunk napról-napra inkább elhalmozza, egész a hó végeig megnyújtotta Budapestben való vendégszerelését. Főlépteinek műsorába, mint halljuk, néhány olasz darabot is fölvetett, s ezek közt Alfierinek egyik kitűnő tragédiáját. Nagyon örvendünk, hogy Rossi az olasz drámaíródalomát is bemutatja néhány elsőrangú színműben és tragédiában, mert így legalább fogalmat szereshet magának közönségünk az olasz drámaíródalomról is, melyet, fájdalom, eddig csak a Giacometti- és Ferrari-féle művekből ismer. Sőt esetleg észbe juthat a nemzeti színház igazgatóságának, hogy a bemutatott darabok egyikét vagy másikat magyarra fordíttassa, mi nemcsak hasznára lehetne az irodalomnak, hanem kissé meg is tarkítaná az unalomig egyhangu drámai repertoirt. — A budai város színházban a tegnap este az „Utolsó levél” került színre telt ház előtt, mi arra mutat, hogy a budai közönség is nagyon szívesen vesz hébe-hóba egy-egy társalgási darabot. Az előadás általában jó volt, s a közönség mindvégig nagy kedvteléssel nézte Prielle K., Szatmáriné, Beksiessné és Szigeti József szép játékát.

Szerencsétlenség történt, mint a „Magy Polg.” írja a Biasini-féle gyorskocsival. A zivatar az utat úgy ellepte hóval, hogy a kocsis az esti sűrűködésben az utolsó levő árok szélére hajtott. A kocsis megállította a lovakat s azon pillanatban, midőn leakart szállani, lába meg csuszamlott, s e perczben a kocsis is feldől, mely a szerencsétlen embert maga alá temette, s a míg kivették, meghalt. Az utasoknak legkisebb bajuk sem tört.

Rövid hírek. Az építkezési kedv csökkenése miatt, a főváros közgyűlésén Mandl Pál indítványozni fogja, miszerint azon épületek, melyek 1876. évig befejezetnek 25, illetőleg 20 évi adómentesség kedvezményben részesüljenek. — A budapesti jogászok kérvényt nyújtanak be a képviselőházhoz az ügyvédtartás módosításának tárgyában. — Megfagyott embert találtak a székelyföldi erdőben, a szerencsétlen ember fölélesztésére tett kísérletek meghiúsultak. — Veszett eb nyugtalanítva tegnapelőtt a városmajor környékét, de szerencsére senkit sem marhatott meg, mert egy katona a dühöngő állatot leszurta. — Udvari vadászat lesz a király visszaérkezése után, Gödöllőn, mely alkalomra igen sok vendég lesz hivatalos. — Horváth József czimbalmos említett kitüntetését ő fönlségétől gr. Crenneville főkamarys levelének kíséretében kapta. A levelben említett „ceskelység” egy 600 frt értékű pompás briliánt gyűrű volt. — A „Vasuti könyvtétel”-re aláírási fönhívás küldetett be szerkesztőségünkbe. A munka Wüthl Jákó m. k. államasuti számtiszt által szerkesztve 10—12 sűrűn nyomott íven fog megjelenni. Előfizetési ára 2 frt, mely Budapest, üllő-ut 5. sz. alá küldendő.

Nemzeti színház. Február 12-én Udvardy A. első színi kísérleteit „Lohengrin” Wagner Richard operája. Körülbelül most van huszonöt éve, hogy a dalmi-vek eme gyönyge legelőször színre került, közszómmal tartozunk színrehozataláért a nemzeti színház igazgatóságának és a mai előadás sikere után reméljük, hogy nem kell ismét évekig nélkülözünk azon élvezetet, melyet „Lohengrin” nyújt a nemesebb zenei-iránt fogékony közönségnek. Az ifju énekek, ki első színi-kísérleteit a cím szerepet választá, teljes mértékben megnyerte a közönség rokonszenvét. Az első színpadi kísérlet lámpaláza nem engedte, hogy hangját és művészetét annyira érvényesítse, mint „Lohengrin” szerepe megkívánja, de épen a zeneileg legnehezebb és legszebb részeket, mint például a harmadik fönvonás jeleneti várakozáson fönül sikerültek neki, s ez kezességül szolgál arra nézve, hogy a nemzeti színház szerencsés nyeresémmel tett fölléptetésével. Előadása és iskolája a legnagyobb mértékben becsületére válik mesterének Richternek. Tannerné Elzája sikerült ábrázolás volt, és kétségkivül legjobb szerepei közé tartozik. A zene-énekkar kitűnő volt mint mindig, némely fönhangszer bizonytalansága a későbbi előadásoknál remélhetőleg nem fogja a hallgatóság élvezetét zavarni. A közönség nem volt fukar a tapsokban és minden fönvonás után kihívta a szereplőket és Richtert, kit az est sikerének dícsősége mint énektanárt és karmestert egyiránt megilletik.

Nemzeti színház. Szombat, február 14. A „Prótéta.” Opera 5 fönvonásban.

Törvényeszéki csarnok.

Budapest, február 13-án.

(Sikkasztás az északkeleti vasutnál.) Pataki János, az északkeleti vasut debreczeni pénztárnál elkövetett sikkasztás miatt a helybeli fenytörvényeszek által 1 és fél évi súlyos börtönrre lett ítélve. A legfőbb ítélőszék ezen ítéletet azon módosítással hagyta helyben, miszerint Pataki büntetésébe a vizsgálati fogság is tudásék be.

(A katonakötelezettség teljesítése ellen elkövetett vétségekre nézve) a királyi táblának ma kihirdetett egyik ítélete szerint kizárólagosan a törvényeszek, nem pedig amint eddig némely helyen szokásban volt, a fenytörvényeszek bíráskodtak illetékeseknek.

(A határvidéki politikai pörök) egyre szaporodnak a helybeli fenytörvényeszeknél. Dr. Csukássy Károly királyi alügyésznél, ki a határvidéki vizsgálóakra nézve a helybeli ügyészségtől bízott meg az ebeli vizsgálattal, őt határvidéki fenytörvény-pör van, mely fönlségsértés, hűtlenség vagy izgatás cziménél fogva a törvény értelmében az egész ország területéből kizárólagosan a pesti törvényeszek által elbíráható. Bábessiu országgyűlési képviselő ellen a pancsovai követválasztás alkalmával elkövetett izgatásai miatt megindított fenytörvényvizsgálat a pancsovai kir. törvényeszek által már befejeztetett és a pesti kir. ügyészséghez véleményadás végett az iratok atkültettek. Ha az ügyészség a vizsgálatpótlását szükségesnek találja nem fogja, a vértárgyalás ki fog tüzetni. Az említett öt pörnek vádlottjai közt ketten Radin és Ahanazovics Pancsován fogva ülnek.

Táviratok.

Bécs, február 13. A „N. fr. Presse” szerint a pénzügyér elhatározta beszüntetni a végrehajtást az adóval hátralékos liquidáló és más társulatok ellen addig, míg a minisztertanács e tárgyban határoz.

Olmütz, február 13. Több tekintélyes gyáros elhatározta jövő évre nagy műipar- és gazdasági kiállítást rendezni.

Troppau, február 13. A kereskedelmi-bank közönetét fejezte ki a közlekedés-ügyérnek a sziléziai központi vasut kiépítésére vonatkozó törvényjavaslat miatt.

Lemberg, február 13. Pohoreczki képviselő lemondott.

Berlin, február 12. A birodalmi gyűlés 229 szóval 79 elv fogadta Schultze-Delitsch indítványát, melylyel a birodalmi gyűlés képviselőinek napidíjak szavaztatnak meg.

— Éjjel érkeztek. —

Szt.-Pétervár, február 13. Az osztrák császár s magyar király ma délután háromnegyed háromkor ideérkezett, a téli palotában szállott meg; a trónörökös, Wladimir és Alexis nagyhercegek ő fönlsége elé utaztak Gatsinág. A pályaudvaron a czári család s az angol hercegek megjelentek. A pályaudvaron diszorség volt föllállítva; a város föl van lobogóva.

Sz.-Pétervár, február 13. A czár s a czári család ő fönlségét a pályaudvaron igen szívélyesen fogadták. Midőn a téli palotába hajtottak, az utazókat elborító népség által igen rokonszenvesen fogadtattak. A házakat a császár és király és a czár mellszobrai díszítik; este nagy családi ebéd lesz. O fönlsége 22-ig fog itt időzni.

Közgazdaság.

Budapest, február 13.

A személyes hitelegyletek reformja tárgyában az iparos körben tegnap értekezlet tartott Ráth K. elnökelete alatt. Hosszas vita után, melyben Tenczer, Róser, Ellenberger, Horn, Deutsch, Szász tsb. vettek részt, elfogadtatt azon elv, hogy a hitelegylet és bank között köntendő szerződésben a hitelegylet számára nyújtandó dotáció minimuma meg legyen határozva. A további vita február 19-ra halasztott.

Az egyesült magyar gőzhajózársaság likvidáló bizottságát tudostotta Kassian ur, a német társaság igazgatója, hogy hétfőn megérkezik Ujpestra a társulat hajójának megtekintésére, mely után az üzlet le fog hamar gombolyittatni, s a verseny a Dunán — meg fog szűnni.

A keleti vasut ügyében kiküldött albizottság bevégezte működését s megalapította jelentését.

A „Baloldal” t. szerkesztősége a közlekedésügyi miniszterium administratív közegeit elizni akaró cikket kezd közölni. Valóban esodáljuk, hogy ily dologra válnak még valaki. Hiszen épen az volt a baj a nevezett miniszteriumnál mindaddig, hogy műszaki egyének adminisztráltak, a helyett, hogy műszaki konzulessenek vétettek volna föl esetről-esetre, a kormány állandóan fizetett egy rakás műszaki hivatalnokot. S most azon mértékek által akar adminisztrálni a „Baloldal” cikkezője, akik — mint a szomorú tapasztalat megmutatta, — építeni sem voltak képesek.

Vasuti államcsínyek” czim alatt egy helybeli lap egy Hamburgban tartott értekezletről szólva Obermayer urat, a magyar állampályák forgalmi fönökét erősen kompromittáló dolgokat beszél el némi kartell-dolgokról. Ha ezen támadásnak nem az a hallgatóságos czélja, — mint azt ezen szélső baloldali laptól megszoktuk, — hogy néhány kormányfőnek hízkelkedjék minden ok nélkül: a dolog az illetékes hatóságok részéről szigorú vizsgálatot igényelne.

Gazdasági cselédink állandosításáról Kenessey Kálmán beküldte hozzánk is azon tanulmányát, melyet az országos magyar gazdasági egyesület jószágrendezési szakosztályában adott elő. E tanulmány főbb tételeit már érintők; most csak azt említjük meg, miszerint e tárgy egyik jövő szakülésen lesz vita alá bocsátva.

A románai vaspályák iránt a román közmunka miniszter egy interpellációra adott válaszában kijelenté, miszerint a czermovitz-jassy-romániai pálya jövedelme 800,000 franknyi pluszt hozott. Az üzleteszközök szaporítása és az állomások nagyobbitása iránt külön törvényjavaslatot fog bemutatni a kamarának.

A budapesti gabna és érték tőzsdéről február 13. Gabonában ma nem volt üzlet; a tőzsdén a forgalom csekély. Eladattak: magyar sorsjegyek 81.50, vasuti kölcsön 99.50; m. hitel 142.50, angol 32—31.50 muni. cip. 28.50—28.75, magy. földhitel. 57.50, takarékek és hitel 60.75, pesti közuti 348, molnárok és sütők 233—235 Erzsébet-malom 113—115, fönv. takarékek. 180, orsz. közp. 74.50 frtjával. Valuták szilárdak 20 frankos arany 9.04, es. arany 5.31, tallér 1.68.

Felölös szerkesztő: Huszár Imre.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1874. február 13-án.														
Gabona-árak.	Hang.	Vámmászánkint		Befiz.	Részvények.				Adva	Tartva				
		font	frt		Adva	Tartva	Befiz.	Adva			Tartva			
Buza, bányási ó v. uj	88	7.60	7.75	315	Első magy. ált. biztosító-társaság	940.	950.	500	Első magyar serfözde	415.	420.	Magy. vasuti köles (120 frt ez.	99.25	99.50
" " " "	85	7.85	7.95	200	Haza	—	—	200	Sertészhaló	180.	185.	Ang-osztr. bank befiz. (100 f. tez.)	155.25	155.75
tisztav.	87	—	—	300	Pannonia	365.	360.	200	Athenaeum	241.	242.	Osztr. földh. tefiz. 80 frt. ezüstb.)	117.	119.
" " " "	83	7.75	7.85	100	Pesti bizt.	64.	65.	500	Pesti könyvnyomda	670.	680.	Hitelintézet	237.	237.25
" " " "	85	7.95	8.10	200	Hunnia	85.	85.	200	Egyesült magyar gőzhajó-társ.	8.	6.50	Alsó-osztr. lez. társ. 500 frt.	925.	935.
pestm.	87	—	—	300	Unió	185.	190.	500	Ganz-féle vasöntőde	370.	375.	Franco-osztr. bank befiz. 80 frt. ez.	47.25	47.75
" " " "	83	7.65	7.75	200	Pesti közuti vaspálya	348.	350.	200	Gschwindt-féle szeszgyár	232.	235.	Nemzeti bank	982.	984.
" " " "	85	7.90	8.05	200	Budai	100.	102.	200	Börgyár	85.	86.	Dunagőzhajó-társ. 500 frt pp.	521.	523.
fehércm.	87	—	—	200	Budai hegyipálya	50.	60.	200	Gyapjamosoda	104.	105.	Erszébet-pálya 200 frt p.	213.	213.50
" " " "	83	7.85	7.95	80	Municipális hitelintézet	28.50	29.	100	Salgó-tarjáni köszénbánya	101.	102.	Ferdinand-ész. pálya 1000 frt pp.	2025.	2035.
" " " "	85	8.05	8.15	85	Angol-magyar bank	31.25	31.75	300	Schlick-féle vasöntőde	165.	167.	Ereznéz-Jozsefp. 200 frt o. e. ez.	206.75	207.25
bácskai	87	—	—	166	Magyar általános hitelbank	142.50	142.75	200	Sósuti kőbánya	116.	118.	Tiszamél. vasp. befiz. 100 frt pp.	454.	456.
" " " "	85	—	—	200	Franco-magyar bank	39.	39.50	500	Első magyar szeszfinomító	165.	170.	Déli vaspálya 200 frt o. e. ezüst	327.	328.
				100	Magyar általános földhitel-társ.	57.25	57.50	200	Alagut	84.	85.	Tramway befizetés 200 frt o. e.	170.	172.
				50	Takarék- és hitelegylet	60.50	60.75					Osztrák-földhitelint. ezüst 5%	95.75	96.25
				50	Buda-ó-budai népbank	38.	33.50					" " " " 33 évben visszafizet. o. e.	86.	86.50
				100	Iparbank	48.	50.					Osztrák nemzeti bank 5% o. e.	91.	91.15
				200	Budai kereskedelmi és iparbank	190.	195.					Alf.-fümél. vasp. 200 frt ez. 5%	84.	85.
				500	Pesti kereskedelmi bank	720.	725.					Ferdinand északi vasut 5% pp.	91.	92.
				200	Pesti iparbank	440.	445.					Pécs barcsi vasut 200 frt o. e.	85.	85.50
				100	Budapesti kézművesbank	73.	74.					I. erdélyi pálya ezüstben 5%	82.50	82.75
				70	Pesti egyleti bank	37.	38.					Államvasut 500 frank	140.	141.
				50	Hivatalnok hitelegylet. I. em.	42.	43.					" " " " 1867 500 frank	132.50	133.
				80	Kisbirtokos hitelintézet	—	—					Déli vasut	111.60	111.80
				100	Országos közp. takarékp. 5%	73.25	73.50					Magyar keleti vasp. 600 frank	67.50	67.75
				1000	Pesti hazai	2575.	2600.							
				100	Budapesti fővárosi	180.	182.							
				100	Kőbányai takarékpénztár	54.	58.							
				100	Külvárosi takarékpénztár	50.	51.							
				40	Szentendrei takarékpénztár	42.	44.							
				60	Ujpesti takarékpénztár	40.	42.							
				500	Árpád malom	49.	51.							
				500	Blumféle	37.	40.							
				500	Concordia	290.	295.							
				200	Erszébet	114.	115.							
				160	Luiza	151.	152.							
				200	Molnárok és sütők	233.	234.							
				500	Hengermalom	795.	805.							
				300	Victoria	110.	112.							
				100	Első budapesti	632.	635.							
				100	Budai gyárudvar	19.	20.							
				1000	Pannonia	445.	450.							

H I R D E T É S.

Kilián Frigyes

m. k. egyetemi könyvtáros által Pesten, váczi-utza Drasche-féle házban megszerezhető:

Legújabb magyar levelező vagyis tanácsadó

a társadalmi és a közélet minden körülményeiben és a kereskedői viszonyokban szükséges, hasznos és nélkülözhetlen segédkönyv.

A helyesírás levélírásánál, mindennemű iratok, okiratok, keresetek, szóval mindennemű peres és nem peres ügyekbeni eljárásánál.

Irtta **Kassay Adolf.**

382 lap, ára 1 frt.

Legújabb és legteljesebb pesti magyar és német házi titoknok

vagyis

LEVELEZŐKÖNYV.

Hiv tanácsadó minden rendű és rangúak számára, mindennemű, a közönséges életben előforduló levelek szerkesztésében.

Hetedik tetemesen bővített és javított kiadás. 332 lap.

Ára 1 frt.

NEVESSÜNK.

Eredeti adomák gyűjteménye a magyar életből.

Összegyűjté

VAS GEREBEN.

Második kiadás. 2 kötet, 638 lap. Ára 1 frt 50 kr.

CZIGÁNY-ADOMÁK.

Közi **VIG DEZSŐ.**

Második bővített kiadás, 110 lap. Ára 45 kr.

A díszes társalkodó,

vagyis

a világba termett ember.

Magában foglalja:

Az illem és udvariasság minden alkalmak- és viszonyokhoz mért szabályait, továbbá mindenféle társas-játékokat, mesterfogásokat, számfeladványokat, jóslatokat, éleceket, énekeket, szavalmányokat, rejtett szokat, találós meséket, emlékeverseket, alkalmi üdvözeteket, szerelmes leveleket, házassági ajánlatokat, felköszöntőket, virágnyelvet, a színek jelentését stb.

Negyedik tetemesen bővített és javított kiadás. 438 lap.

Ára kötve 1 frt 20 kr.

A valódi szakácscság

vagy legújabb alapos és teljes

PESTI SZAKÁCSKÖNYV

oly gyűjtemény, mely 972 biztos és több évi tapasztalás által jónak bebizonyult szabályt foglal magában, mely szerint minden jól rendezett háztartásnál megkívántató hus- és bójtí ételeket, mint szinte a legjobb és legjelesb csemegéket, süteményeket, kocsonyákat, befőtt gyümölcsöt, fagyaltakat és likőröket stb., legalkalmasabban, legolcsóbban és legizletesebben készíthetni.

Saját tapasztalata és kísérletei után kiadta

egy magyar gazdaszony.

18 fametszettel.

Hetedik bővített és javított kiadás. 392 lap.

Ára kötve 1 frt 70 kr.